

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Кафедра фінансово-економічних дисциплін**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Оксана КОГУТЮК

« 05 » вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 13 ОСНОВИ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

Підготовки – бакалаврів

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Денної форми навчання

Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Основи науково-економічних досліджень» для студентів за спеціальністю галузі знань 07 Управління та адміністрування 072 Фінанси, банківська справа та страхування

РОЗРОБНИК:

спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри фінансово-економічних дисциплін **Буга О. І.**

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін.

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри фінансово-економічних дисциплін

_____ Наталія ЄВДОКИМОВА
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Вибіркова
Змістових модулів – 2	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки
		2-й
Семестр		
3-й		
Лекції		
Загальна кількість годин – 90 годин	Освітній ступінь: бакалавр	24 год.
		Практичні
21 год.		
Самостійна робота		
45 год.		
Індивідуальні завдання:		
–		
Вид контролю:		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 години		залік

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання обов'язкової навчальної дисципліни «Основи науково-економічних досліджень» є висвітлення теоретичних основ, питань методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами економічних спеціальностей.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи науково-економічних досліджень» є: формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок з методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури.

2.3. Компетентності

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

2.3.2. Спеціальні (фахові) компетентності:

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Програмні результати навчання:

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 90 год., із них 24 год. – лекції, 21 год. – практичні заняття, 45 год. – самостійна робота.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Основи науково-економічних досліджень» завершується заліком.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Методологічні основи наукового знання й творчості».

Тема 1. Основи методології науки (лк. 4 год., пр. 2 год.).

Лекція 1. Форми розвитку наукового знання. Системний підхід у сучасній методології науки.

Лекція 2. Наукова комунікація, наукова школа. Науково-дослідницька діяльність студентів.

Практичне заняття 1. Основи методології науки.

Тема 2. Психологія і технологія наукової творчості (лк. 4 год., пр. 2 год.).

Лекція 3. Організація творчої діяльності. Психологія наукової творчості. Робочий день науковця. Робоче місце науковця.

Лекція 4. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності. Ділове спілкування. Ділове листування. Ділова розмова по телефону.

Практичне заняття 2. Робочий день і робоче місце науковця.

Тема 3. Методи наукових досліджень (лк. 2 год.).

Лекція 5. Загальнонаукові методи наукових досліджень. Методологія і логіка наукових досліджень.

Тема 4. Організація наукових досліджень (лк. 2 год., пр. 2 год.).

Лекція 6. Загальна схема наукового дослідження. Технологія роботи з літературою. Подання результатів дослідження.

Практичне заняття 3. Методи наукових досліджень. Організація наукових досліджень.

Тема 5. Курсова і дипломна роботи: написання, оформлення, захист (лк. 4 год., пр. 2 год.).

Лекція 7. Курсова (дипломна) робота: загальна характеристика. Послідовність виконання курсової (дипломної) роботи. Підготовчий етап роботи над курсовою (дипломною) роботою.

Лекція 8. Робота над текстом курсової (дипломної) роботи. Заключний етап роботи над курсовою (дипломною) роботою. Підготовка до захисту та захист курсової (дипломної) роботи.

Практичне заняття 4. Курсова і дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження.

Модульна контрольна робота № 1 (2 год.)

Змістовий модуль 2. «Економічний інструментарій проведення наукових досліджень».

Тема 6. Особливості методології дослідження економічних процесів і явищ (лк. 2 год., пр. 2 год.).

Лекція 9. Методологія економічного дослідження. Принципи і методи економічних досліджень.

Практичне заняття 5. Особливості методології дослідження економічних процесів і явищ.

Тема 7. Синергетична методологія економічних досліджень (лк. 2 год., пр. 2 год.).

Лекція 10. Синергетика – нова парадигма методології науки. Основи економічної синергетики.

Практичне заняття № 6. Синергетична методологія економічних досліджень.

Тема 8. Математичні методи й моделі в економічних дослідженнях (лк. 2 год., пр. 2 год.).

Лекція 11. Особливості застосування методів математичного моделювання в економічних дослідженнях. Випадковість і невизначеність в економічному розвитку. Етапи економіко-математичного моделювання.

Практичне заняття 7. Математичні методи й моделі в економічних дослідженнях.

Тема 9. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей (лк. 2 год., пр. 2 год.).

Лекція 12. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова стаття, тези наукової доповіді (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікації, техніка написання тексту. Реферат, доповідь (повідомлення).

Практичне заняття 8. Підготовка публікацій, рефератів, доповідей.

Модульна контрольна робота № 2 (2 год.)

Залік – 1 год.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль І. Методологічні основи наукового знання й творчості									
1.	Основи методології науки	11	6	4	2	-	-	5	-
2.	Психологія і технологія наукової творчості	11	6	4	2	-	-	5	-
3.	Методи наукових досліджень	7	2	2	-	-	-	5	-
4.	Організація наукових досліджень	9	4	2	2			5	-
5.	Курсова і дипломна роботи: написання, оформлення, захист	11	6	4	2			5	-
	Модульна контрольна робота № 1	2	2	-	2				-
Разом		51	26	16	10	-	-	25	-

Змістовий модуль II. Економічний інструментарій проведення наукових досліджень									
6.	Особливості методології дослідження економічних процесів і явищ	9	4	2	2	-	-	5	-
7.	Синергетична методологія економічних досліджень	9	4	2	2	-	-	5	-
8.	Математичні методи й моделі в економічних дослідженнях	9	4	2	2		-	5	-
9.	Підготовка публікацій, рефератів, доповідей	9	4	2	2		-	5	-
	Модульна контрольна робота № 2	2	2	-	2	-	-		-
	Разом	38	18	8	10			20	
	Залік	1	1		1				1
Разом за навчальним планом		90	45	24	21	-	-	45	1

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль I. Методологічні основи наукового знання й творчості		
1	Основи методології науки	2
2	Робочий день і робоче місце науковця	2
3	Методи наукових досліджень. Організація наукових досліджень	2
4	Курсова і дипломна роботи як кваліфікаційне дослідження	2
	Модульна контрольна робота № 1	2
Змістовий модуль II. Економічний інструментарій проведення наукових досліджень		
5	Особливості методології дослідження економічних процесів і явищ	2
6	Синергетична методологія економічних досліджень	2
7	Математичні методи й моделі в економічних дослідженнях	2
8	Підготовка публікацій, рефератів, доповідей	2
	Модульна контрольна робота № 2	2
	Разом	20

6. Темі лабораторних занять не передбачені навчальним планом

7. Теми семінарських занять
Не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних видів: підготовка до аудиторних занять (лекції та практичних занять), вивчення законодавчих та нормативних актів України, завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу; відвідування консультацій (індивідуальних та групових); написання рефератів.

Підготовка до лекційного заняття передбачає обов'язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники).

Підготовка до практичних занять передбачає обов'язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль І. Методологічні основи наукового знання й творчості		
1	Основи методології науки	5
2	Психологія і технологія наукової творчості	5
3	Методи наукових досліджень	5
4	Організація наукових досліджень	5
5	Курсова і дипломна роботи: написання, оформлення, захист	5
Змістовий модуль ІІ. Економічний інструментарій проведення наукових досліджень		
6	Особливості методології дослідження економічних процесів і явищ	5
7	Синергетична методологія економічних досліджень	5
8	Математичні методи й моделі в економічних дослідженнях	5
9	Підготовка публікацій, рефератів, доповідей	5
	Разом	45

9. Індивідуальні завдання
не передбачені навчальним планом

10. Методи навчання

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом інформації:

Словесні методи

Лекція	Має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета	Стимулює конкретно-образне мислення, активізує логічне
Пояснення	Доказовий виклад матеріалу, пов'язаний з вивченням правил, економічних законів, господарських явищ, вимог нормативного законодавства	Застосовують на лекціях, під час практичних, лабораторних занять, консультацій тощо
Розповідь	Дає послідовний виклад ознак, особливостей, якостей предметів та явищ (опис окремої категорії, поняття тощо)	Застосовують на лекціях, практичних заняттях як фрагмент
Бесіда	Розмова викладача зі студентами на підставі чіткої системи, заздалегідь визначених запитань, які підводять слухачів до активного засвоєння системи фактів, нового поняття або закономірностей	Застосовується на лекціях, практичних заняттях
Евристична бесіда	Дає її учасникам можливість самостійно знаходити можливі відповіді на проблемні питання, має розвивальний характер	
Інструктаж	Має інформативний локальний характер, дуже близький до розпорядження алгоритмічного типу. Активна роль належить викладачу	Застосовується при наданні вказівок до виконання домашнього завдання, заповнення первинних документів та форм звітності тощо
Наочні методи		
Спостереження	Забезпечує безпосереднє сприйняття явищ дійсності (господарського процесу, роботи обліково-економічного апарату)	Застосовується під час проходження виробничої та переддипломної практики
Ілюстрація, демонстрація	Показ ілюстрованих посібників, макетів бухгалтерських документів, фінансової, податкової, статистичної звітності, плакатів, малюнків на дошці, таблиць тощо. Ілюстрація передбачає показ матеріалів у статичному вигляді	Застосовується на лекціях, під час практичних занять, тощо
Практичні методи		
Вправа	Полягає у повторенні певних дій, під час яких виробляють уміння та навички застосування набутих знань як у звичайних, так і незвичайних умовах	Застосовують на практичних заняттях
Тренувальна вправа	Виконуються за певним зразком, інструкцією	
Тести	Виконуються самостійно	

- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

- за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи науково-економічних досліджень» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система контролю знань та умови складання заліку. Навчальна дисципліна «Основи науково-економічних досліджень» оцінюється за модульно-рейтинговою системою.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою. Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший змістовий модуль – **40 балів**, другий ЗМ – **40 балів**.

Підсумковою формою контролю є залік (максимальна кількість балів – **20**). На залік виносяться вузлові питання, типові та творчі завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Поточний контроль

Поточне тестування та самостійна робота										Залік
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3 T4	T5	Мкр1	T6	T7	T8	T9	Мкр2	
7	7	8	8	10	7	7	8	8	10	
40					40					20
100										

За перший змістовий модуль студент може набрати максимально **40 балів**, за другий ЗМ – **40 балів**, на заліку – **20 балів** (разом за курс – **100 балів**).

Мінімальний допускний бал – 35.

Система отримання балів накопичувальна.

Порядок переведення рейтингових показників успішності
у європейські оцінки ECTS

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Достатньо
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення

	основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
--	---

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

13. Методичне забезпечення

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- бланки документації;
- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. - К.: КНЕУ, 2005. - 178 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М. Т. Білуха. - К.: АБУ, 2002. - 480 с.

3. Глухарєв С. М. Конспект лекцій з курсу «Методологія наукових досліджень» (Методологія економічних досліджень) (для магістрів спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства») / С. М. Глухарєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2012. – 112 с.

4. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.

5. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

Додаткова:

6. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001.– 170 с.

7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.

8. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основи наукових досліджень. – К.: Знання, 2001. – 113 с.

9. Радіонова Л.А. Методологія наукових досліджень: Курс лекцій для магістрів всіх спеціальностей Академії. - Харків: ХНАМГ, 2006. – 61 с.